Any tercer - II.ª Epoca - N.º 69

Dissabte 21 de Febrer 1925

Justicia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció: Guardia, 14, pral. - BARCELONA

> Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, en fer la pàtria digna?
>
> *GABRIEL ALOMAR*

Doctrina sindical

El nostre editorial del 6 de desembre «Un crit d'alerta», ha suggerit al Sr. Ramon Rucabado tres articles publicats damunt les planes del setmanari «Catalunya Social» en els quals es fa una barreja de principis i tàctiques sindicals i es falseja notoriament la nostra posició en front del problema de violència creat per una equivocada interpretació de les lleis de solidaritat i disciplina que han de regir en tota col·lectivitat obrera conscient dels seus deures de classe.

No necessitem vindicar aquí la nostra actitud sempre manifesta en relació amb els atemptats que han tacat de sang i d'ignomínia els carrers de Barcelona. No un, sinó molts dels nostres editorials han estat una crida fervorosa als obrers catalans a favor de les normes d'alta ciutadania i respecte estricte a la vida humana. La primera declaració de principis del nostre organisme cabdal, la Unió Socialista de Catalunya, fou una enèrgica condemnació de la violència quan, en mig del silenci universal, la ciutat era l'escenari de tota mena de crims i malvestats.

Però el Sr. Rucabado que se'ns presenta *com a home de bona voluntat*, ha escrit els seus articles per a demostrar que és un home de mala voluntat. Perquè només *voluntàriament* pot un home normal tòrcer la lògica i desviar les conclusions que es deriven de fets concrets i indubitables. Assegurar que l'unitat sindical i la solidaritat proletària condueixen a l'imperi de la porra i de la Star és igual que assegurar que l'evangeli dels Apòstols condueix fatalment als crims detestables de la Santa Inquisició. Hi han coses, però, que es diuen i es fan voluntàriament i que no poden excusar-se en l'ignorància i en l'incomprensió. Per exemple: quan unes dames catòliques assistides per un venerable prelat demanaven al Govern que exceptués del migrat subsidi maternal a les parteres no casades canònicament, hem de suposar que sabien el que es fèien i que *voluntàriament* rebaixaven l'excelsa funció creadora a una convenció o prejudici confessional.

Què tenen de comú les pràctiques i els excessos dels energúmens amb les doctrines noblement sentides i lògicament demostrades? Cap socialista ha defensat mai la teoria de que la potestat sindical pugui extendre's fins a disposar de la vida dels obrers refractaris o rebels a la sindicació. Es més: quan, pocs anys enrera, en les esferes guvernamentals es parlava d'un projecte de sindicació obligatòria, els socialistes, sense excepció, vàrem pronunciar-nos resoltament contra la idea i evitàrem que el projecte arribés a formular-se.

Els fets i els nostres actes ens han posat en evidència i cap home de bona voluntat o de recta voluutat pot confondre'ns. La nostra idea és ben senzilla i clara. Els obrers, contra la nostra voluntat, formem classe, la classe dels desposseits. Els capitalistes formen la classe dels posseidors i, amb consciència o sense, formen un front únic que es concreta en l'ús i possessió ilimitades del poder. Ells són els forts, nosaltres els dèbils. Però la nostra escasa força és minimitzada encara per la nostra inconsciència, per les nostres divisions i per els mancaments i traicions de qualques companys a la causa comú. Desvetllar la consciència proletària, reforçar l'unitat sindical i combatre les fallides i defeccions és tasca noble i honrada a la qual tot esperit ponderat ha de reconèixer una forta trascendència moral i edificadora.

Pot algú culpar-nos a nosaltres de que existeixi la lluita de classes? Pot algú recriminar-nos de que cerquem els mitjans eficients de defensa en la lluita que ens ha estat imposada? Pot algú amb bona fè exagerar l'abast del nostre concepte de l'obligació de sindicar-se i de la sanció que ha d'aplicar-se al qui no la practica? Totes les obligacions morals no complertes entranyen un perjudici material pels que formen cos amb el delinqüent. Just és que es manifesti a aquest la realitat del seu mancament. Par a demostrar-li no hi ha necessitat de porres, ni Stars, ni penes aflictives. La «pena del desertor» és el rebuig de tota camaraderia i companyerisme. Es una mort moral que el que la sufreix i no la sent, queda com una peça sobrera en l'immens engranatge social. No intenti el Sr. Rucabado construir ni un embà de cantell amb aquests elements que ell tracta de vindicar i que no tenen cap utilitat ni aplicació humanes. Que tenen dret a la vida? Sí, home, sí. Ens guardarem bé prou de discutir-lo. La naturalesa és tan vasta i múltiple que les més grans deformitats i les més repugnants malures també hi caben. Per això hi ha sanatoris, fumigacions i quarentenes...

Els nostres lectors no han d'estranyar que, aparentment, negligim, a voltes, certs esdeveniments d'actualitat, deixant de subrallar-los amb el comentari degut. Però hi han albiradores dificultats insuperables.

Altrament, l'ideari conegut de JUSTICIA SOCIAL i la dignitat civil dels que redactem aquesta fulla, donen la màxima eloqüència al nostre silenci.

DIVULGACIÓ DE DOCTRINA

EL VALOR I LA SUPERVALUA

Aquesta teoria de Marx és, indubtablement, la més complicada, la que més dificultats ofereix a la intel·ligència de la classe treballadora. Aconseguirem nosaltres explicar-la clarament? Ens consideraríem molt afortunats i donaríem per ben esmerçada la nostra tasca; però, per si a cas, ens permetrem donar un consell a quants tinguin interès en conèixer el fundament indestructible del Socialisme científic: que llegeixin atentament la exposició de dita teoria marxista, que la meditin, que la tornin a llegir una, dos, tres, quatre vegades... A mida que vagin repetint la lectura, aniràn comprenent la veritat que enclou, fugiràn els duptes i les confusions, s'aniràn capint de la solidesa de les seves bases, aniràn identificant-se amb les nostres redemptores doctrines...

I entrem, sense més preàmbuls, en matèria. Què és el que determina, en el món de la producció, des del punt d'ovir econòmic, el valor d'un article qualsevol? Karl Marx demostra que l'assenyala el treball humà. I així és, en efecte, doncs tant com costi obtindre'l, extreure'l, pulir-lo, fondre'l, preparar-lo, etc.; tant com pugi el treball originat per a posar-lo a la venda i utilitzar-lo; tant, en fi, com s'hagi tingut de pagar de mà d'obra, serà, proporcionalment, el valor de l'article en qüestió.

Tenim, doncs, que el valor, la riquesa si així es vol anomenar, és el resultat del treball en els objectes naturals. Observem i ho veurem comprovat: tot ço que val, tot el que en el món comercial es diu producte, tot el que es cotitza en el mercat, tot el que constitueix, en una paraula, les riqueses hagudes i per haver, què és sinó el producte de l'esforç humà, de l'activitat intel·lectual i muscular, del treball aplicat a la naturalesa? Tindria valor cap objecte si no fos el treball de l'home? Pot negar-se que el treball i la naturalesa constitueixen la única font de tota la riquesa mundial? Se'ns parlarà del capital; però què és aquest sinó una part integrant del valor obtingut per mitjà del treball? El capital és, innegablement, la part del producte que es destina a fins reproductius.

Ara bé; el lògic, el natural seria que el valor, que el capital, que el producte, perteneixès en la seva totalitat al treball, ja que al treball és degut. I, no obstant, no és així: al treball de l'home se li dóna únicament una part del seu producte, té també un valor, se li fixa un preu. Per què? Perquè avui la producció no perteneix als productors, sinó que se l'apròpia una classe determinada, de la societat que no produeix, la classe burgesa o capitalista, que posseeix els instruments de producció, distribució i canvi i que es val del poder polític per a mantenir la explotació i el salari.

El fenòmen de que la riquesa sigui patrimoni d'altre o altres que no siguin els obrers que l'han creat, obliga, per tant, als treballadors a vendre llur força física, a acudir al mercat del treball, en el qual canvien llur activitat amb un salari, salari que apenes basta per a cubrir llurs necessitats i les de llur família. I aquí tenim la supervalúa: la diferència entre ço que l'obrer reb pel seu treball com a salari i ço que el capitalista obté amb el producte de dit treball. D'aquesta diferència, d'aquesta suma de treball no pagat és, doncs, d'on surten els beneficis del patró. No pot, efectivament, explicar-se d'altre modo, disfrecis com es vulgui, l'origen de les seves ganàncies: per xò veiem que tot el seu interès consisteix en baixar el més possible la mà d'obra i vendre, en canvi, com més elevada millor, la mercaderia el·laborada per l'home-màquina de qual força s'ha provett.

Com es comprèn clarament, l'apropiació de la supervalúa per la classe capitalista provoca un conflicte enorme entre els interessos d'aquesta i els de la classe treballadora, una lluita terrible entre obrers i capitalistes, un antagonisme irreductible entre explotats i explotadors. I còm acabar amb tan injust i inhumà estat de coses? Molt senzillament: unint-se els obrers en un partit de classe. Que es capacitin de llur missió, que es donguin compte de llur força, que es disposin unànimament a posar fi a llur mísera condició d'oprimits, i el triomf llur serà complert, inevitable i immediat. En nostre país, com en la majoria de països de producció capitalista, pot comptar-se aproximadament sis octaves parts d'homes que no fan res, que viuen a costa de la supervalúa: pot, en conseqüència, ésser més clar i segur el camí a seguir pels explotats, a l'adquirir consciència de llur situació i del funcionament de l'actual societat? Si per a cada explotador hi han tres explotats, què no aconseguiràn aquests amb llur unió?

La classe obrera, agrupada en partits socialistes, deu apoderar-se, per conseqüent, del Poder polític per a: 1.er inutilitzar els grans defensors de la burgesia: clero, exèrcit, policia i magistratura; i 2.ón per a recuperar les màquines i instruments de producció amb objecte de que, funcionant en benefici de tota la societat i no tan sols en benefici d'una part de la mateixa, s'acabi l'apropiació del treball, la supervalúa i la explotació de l'home per l'home.

Així, solament així, arribaren a la emancipació integral del Treball, a la implantació del règim colectivista o comunista, aspiració final de tots els socialistes.

R.

El deure d'aquesta hora

Estem fatalment lligats als grans fets económics, no hem d'oblidar-ho mai, i no ens podrem sustreure a la seva acció fins que l'estructura de l'actual societat capitalista sigui savia i generosament canviada.

El nostre deure ens apareix, doncs, ben clarament assenyalat: Tots els instruments de lluita—sindical, cooperatista, polític—per a la transformació social, han d'ésser posats en joc pel proletariat amb harmònica simultaneitat i independència, sense que l'acció de cap d'ells enfebleixi la dels altres. Abandonar-ne qualsevol, per la idolàtrica submissió als dogmes metafísics, és viure amb funesta inconsciència, fora del món que trepitgem.

CRONICA HEBDOMADARIA

Política internacional

Les eleccions de Iugoslàvia

El reialme dels servis, croates i eslovens, emergit en la seva composició actual de les runes de la guerra europea, ha sigut des del seu naixement una garba mal lligada. Els croates i els eslovens que sota el jou de la monarquia austro-húngara suspiraven per a reunir-se amb llurs germans i constituir una gran família lliure i ben avinguda s'han vist notablement decebuts. No direm que enyorin la tirania magiar i la burocràcia austriaca, però, com en aquell temps, enyoren la llibertat i han de sostenir lluites molt dures en vindicació de llurs drets, sense que, en la majoria dels cassos, arribin a reeixir.

Per aquesta causa, i per altres que són generals en els pobles de l'orient europeu, de més dels múltiples problemes que en acabar-se la guerra varen quedar en peu, Iugoslàvia sofreix crisis agudes i sovint es parla de canvis de govern i de trontolls polítics de veritable importància. Però a travers de totes les situacions i com si fos el puntal més segur de la monarquia, sempre el vell Patxitx resta amb les mans al timó demostrant una capacitat i energia remarcables, sobretot, si es té en compte que està a punt de cumplir els 81 anys.

La monarquia és centralista i autoritària i sembla que Patxitx és l'únic que sap satisfer aquestes reials inclinacions. En 1902 va estrenar-se com a president de ministres i en va ésser un sol dia. Es veu però que li va agradar la prova car d'aleshores ençà n'ha sigut sis vegades. La penúltima abarca el periòde de 1 de gener de 1921 a 23 de març de 1924. Malgrat haver perdut les eleccions en 1923, va sostenir-se en el poder degut a que els 70 diputats agrocroates es negaren a jurar el càrrec. Això permetia a Patxitx fer vida parlamentària car les oposicions sumaven 111 vots contra 121 que ell podia reunir-ne. Però bon punt els croates es dedicaren a entrar a la Skuphtina, Patxitx va haver d'abandonar el govern.

Davidovitx, el cap visible del partit demòcrata, va succeir-lo en el poder amb el proposit de satisfer extensament les aspiracions dels distints nuclis nacionals que constitueixen Iugoslàvia. Fou aleshores quan Esteve Raditx, el cèlebre capdill del Partit agrocroata, va retornar al seu país i va prestar molt condicionalment el seu apoi al nou govern. Va parlar-se de col·laboració ministerial però ni la tradició republicana i revolucionària de Raditx ni la ideologia del seu partit adherit a la Internacional Roja de Moscou permetien entretenir grans esperances. L'ocasió s'havia presentat massa tart i ni Raditx ni els pagesos croates podien fer-se enrera soptadament. Es probable, però, que s'hauria sostingut una situació tolerable, si les impaciències i temors del rei Alexandre no haguessin obligat a Davidovitx a dimitir provocant una d'aquelles crisis difícils i perilloses que només podia resoldre's tornant el poder a mans de Patxitx juntament amb el decret de dissolució del Parlament.

Des del passat novembre Patxitx governa novament amb tots els prejudicis propis, els del rei, els de l'oficialitat sèrvia—la qual té una intervenció funesta en la direcció del país—i amb la satisfacció dels capitalistes nacionals i estrangers. No és pas que els trasbalços polítics de l'any passat tinguessin cap mala repercussió en l'economia general del país, car d'ençà de la guerra, és el 1924 l'any de més prosperitat que ha experimentat Iugoslàvia. Bones cullites de cerals, particularment de moresc, i un sensible renaixement industrial coincidiren amb els bons auguris que presentava la situació quan Davidovitx semblava haver trobat una solució pacífica als problemes fonamentals de Iugoslàvia. La moneda nacional que a principis de 1924 es quotitzava a raó de 385 dinars per lliura esterlina i 89 per dollar, a fi d'any es canviava a raó de 305 i 65 respectivament. El país entrava en una franca convalescència i es començava a creure en la seva estabilitat i reconstitució.

Malgrat això, Patxitx ha governat amb un rigor desusat, ha perseguit als partit adversos i ha promulgat decrets que anulen o invaliden les essències lliberals de la constitució i de les lleis substantives. Sembla, però, per les noves que tenim, que s'ha mantingut correcte i respetuós amb el sufragi. Ho proven també els resultats de Croàcia i Eslovènia a on un 80 per cent dels electors votaren, no registrant-se altres incidents que els de Lika, on la policia va matar a tres pagesos croates. Amb tot hi haver sigut declarat fóra de la llei el partit republicà dels pagesos croates i trobar-se Raditx a la presó acusat d'alta traició han sapigut mantenir les antigues posicions, donant-se cassos com el de Trumbitx, el qual figurava al cap de la llista conjunta de Raditx-Zayednitsa, que ha tingut més de 16.000 vots del total de 23.000 electors que hi han a Zagreb.

Aquestes eleccions del 8 de febrer han donat però a Patxitx la cobejada majoria contra totes les altres fraccions reunides. El seu partit anomenat radical ha obtingut 141 mandats i la fracció demòcrata de Pribitxevitx 22, sumant el bloc guvernamental 163 llocs en la Skupshtina. L'oposició reuneix 152 llocs que es descomponen així: Republicans agro-croates de Raditx, 68; Demòcrates de Davidovitx, 39; Clericals eslovens acapdillats per Koroxetz, 19; Mahometans bosnians dirigits pel Dr. Spaho, 12; Federalistes montenegrins, 3; Partit alemany, 5; Pagesos servis, 4; Pagesos eslovens, 1; Mahometans albanesos, 1.

La victòria del Govern remarcable a Sèrvia, Srem i Voivodina, és a costa de les petites fraccions. Comunistes i socialistes han quedat virtualment eliminats, car, malgrat llur significació especial, no es pot pas considerar comunistes als pagesos croates. Si no s'aproven les actes d'aquests, la majoria guvernamental que és de 11 serà de 79. No sembla probable que Patxitx s'atreveixi a invalidar el vot de tota una regió. Es més segur que, satisfet de tenir majoria pròpia suficient i no havent de tèmer les antigues contrarietats parlamentàries, es dongui a ésser tolerant i no vulgui tancar la seva història democràtica amb els actes incivils i despòtics d'aquests darrers mesos.

M. Serra i Moret

Aquesta fulla és un camp obert, i accepta la col·laboració de tots els homes d'idealitat generosa. Dels articles signats en són responsables llurs autors

El que és i el que no és el Socialisme

EL PLEBEISME

Manca al socialisme netejarlo constantment d'un cert sentit plebeu que l'enmena cap a un cristianisme primitiu i líric. La democràcia obrera no vol dir plebeització. Democràcia mai ha volgut dir govern de la plebs; govern obrer, encara més, és govern antiplebeu. Precisament els plebeu són els reaccionaris, els tradicionalistes, aquells que troben en els baixos instints ancestrals les raons màximes de llur actuació.

Aquest plebeisme galileu fa que la doctrina socialista sembli alls ulls de molta gent un dogma de renunciació, d'ascestic desprendiment de tots els bens terrenals en recerca d'un igualtat en la més baixa misèria. I l'enten així, no sols l'enemic xabacà que perfila xabacaneries en els altres per a nivellarlos amb la seva mentalitat, sinó que també claven com una vergonya aquesta interpretació molts que volen ésser conscients i amples d'esperit, — amples molts cops perquè estan buits. I el poble, el baix poble, en llur ignorància, creu que la nostra acció és elevar-lo an ell, amb tots els seus defectes, amb tots els seus vicis, amb totes les seves superticions, com a model i com a norma.

El socialisme, que és una justícia i una nova moral, és a l'ensems una cultura i una civilització més acurada. No és la entronització del esperit gregari de les multituds, no és la selecció entesa com una culpa i per lo tant perseguida i fraudejada; el credo socialista no hi té res que veure amb el *sanculotisme* d'un demagog ple de cascària burgesa i jueva.

La nostra defensa del poble és un acte de justícia, però no un enamorament del seu viure. Nosaltres volem al poble obrer per a superar-lo; nosaltres necessitem que l'obrer entri dintre tots els refinaments de la civilització perquè mentres no hi entri la civilització de fet no existirà.

Aquella igualtat en la misèria que l'enemic mal intencionat i l'amic mal enterat volen atribuir-nos en llur predica, és una mentida o un engany. El socialisme diu i sosté, i és el nervi de tota la seva actuació, que el món és prou ric per a que els beneficis de la civilitat arribin a tots els homes i la igualtat que pregona és la igualtat devant de la riquesa, mai devant de la misèria. La nostra indignació és devant de l'anarquia econòmica de l'actual règim capitalista, aquest desordre en la producció que fa que un nombre limitadisim de productors té de subvenir les necessitats de multituds no productores. Es una disbauxa d'energies i sacrificis inutils per alguns, que en lloc de treball fan una simulació de treball, i de sacrificis per part d'unes minories que penosament tenen de produir tota la riquesa. Avui, tal com estan les coses, damunt de cada productor hi viuen deu no productors. Hi viuen i deixen per al productor l'infima part; és el pitjor peixat de tots ells.

Nosaltres volem pujar el viure obrer fins al viure burgès però per fer això tenim de matar al burgesisme. Car el burgesisme si que defensa a la plebs; el burgesisme no sols no pot evitar-la sinó que no vol evitar-la. La necessita per a la seva actuació i la necessita com a decoració per la seva vanitat. Es el burgesisme qui predica a la pobrissalla la resignació i conformació en llur estat; és el burgesisme qui dicta allò de «sempre hi haurà pobres entre vosaltres»; és el burgesisme qui s'enterneix amb les notes de color on multituds barbres mostren llurs nafres i rebaixament moral amb tot el seu desvergonyiment. El burgesisme fet tradicionalisme, acarona i afalaga totes les baixeses, totes les crueltats on l'ignorància popular troba esbarjo i entretenim ent. Es el burgesisme en nom del principi de propietat qui defensa a les barriades infectes, qui propaga i incita el barraquisme, capitalitat i universitat de les multituds miserables.

Nosaltres no hi tenim res que veure amb tot això. Nosaltres volem rentar a la plebs, volem donar-li claror perquè s'esparveri de la brutícia, espai perquè no tingui de viure en aquesta promisqüitat inmoral i són ells qui es neguen l'aigua, el sol i l'espai. Són ells els plebeistes, no nosaltres.

Nosaltres ensenyem que la civilització no consisteix sols en tindre asegurades, les necessitats fisiològiques, que això ja les té assegurades el selvatge i el barbre, sinó que la civilització és la necessitat del luxe, del supèrflu, de l'innecessari, i volem crear en els miserables l'afany per aquestes superfluitats. Que tots els beneficis espirituals i materials que ha creat l'home excedint-se en el seu fisiologisme perteneixen a tots els homes i tenen de reclamar-los. Quan els reclamen ells, els burgesos, s'esparveren i ens motegen d'enmetzinadors del poble, d'afalagadors de baixos instints.

La República dels Soviets, el primer assaig seriós de govern obrer, ha creat les cases de repós, ha creat els clubs de fàbrica, on l'obrer tasta els conforts i refinament civilitzats fins ara monopoli exclusiu de la burgesia. El burgès que es renta i es banya, que no són tots, que té la cambra de bany, que té la pica amb aigua calenta i freda aprop del seu llit, no sap encare l'esforç que significa per al poble rentar-se, quan l'aigua s'ha de portar amb galledes de la font i s'ha de portar potser a un quart o quint, pis, o, com en les barraques de Magoria, s'han de caminar més de tres cents metres de rampa relliscosa. L'anar net, com l'anar mudat, com el tindre bona educació, com el gaudir d'un mínim de cultura, és una heroicitat avui per a l'obrer.

Aquesta és la nostra tasca, animar i organitzar aquests éssers sedents de civilitat per a que reclamin tots aquests benifets civils. I som nosaltres els selectes, no l'intelectual de la torre de marfil i la llureia de lacai. Som nosaltres els senyors, no el marquès que llueix els quarters a el seu escut i l'auto de quarante cavalls. Som nosaltres els selectes i els senyors que ens hem rentat de tota ronya plebeia. Com a capitostos ens hem col·locat a l'avantguarda i donarem l'estrebada a tots els homes per a que conquistin la civilitzacia que ells els hi neguen. Nosaltres els hi obrirem les portes del palau encantat on totes les riqueses que l'esforç dels homes ha conseguit i són guardades. Les obrirem per força i per força també hi farem entrar aquestes multituts miserables, brutes, esparracades, ignorants.

I les rentarem, ja ho crec que les rentarem i netejarem de plebeisme i de burgesisme. I els deixarem nets, nets com una petena. El que no han sapigut fer mai ells, aquests selectes pedants, aquests senyors estarrufats com un gall d'indi perquè, al cap devall, tots ells són tan plebeus com els de baix.

Cot de Reddis

P. E.—Ja hi estan conformes els companys de JUSTICIA SOCIAL en l'interpretació que de la nostre actuació fa l'amic Mira, retallant fragments dels nostres editorials i fent-los definidors de la seva actitud? Jo en protesto i recomano al Dr. Mira que rellegeixi el nostre periòdic i trobarà molts més materials per a sostenir una tesis contrària a la que sosté ara.

C. de R.

NOTA DE DIRECCIO:

JUSTICIA SOCIAL no cregut necessari fer cap observació als companys que actualment polemitzen entorn del tema suscitat pel company Mira, perquè la capçalera del nostre periòdic — «Setmanari Socialista»—ja diu ben clar que ni nosaltres ni els homes de l'«Unió Socialista» no poden renunciar a cap dels mètodes de lluita què, per a l'assoliment de les nostres aspiracions, les circumstàncies de moment i lloc puguin aconsellar.

El principi del creure

Sempre l'home *ha cregut*, tant més esbojarradament i supersticiosament i follament quan més primitiu, quant més salvatge. Avui l'home té mitjans d'apendre, de saber, però encara, la diferència entre el ciutadà i el salvatge no és entre saber i creure, sinò entre creure suaument, i violentament. És a dir, entre l'esforç de compendre i apendre i la comoditat de creure, entre la felicitat d'entendre i de veure i la facilitat de creure, entre l'espiritualisme i materialisme, el ciutadà és materialista. La seva felicitat és la facilitat, el goig immediat i el goig material sobre el bé definitiu que sempre és victòria de l'esperit sobre la matèria.

Qualsevol s'esforça a saber, si la moral de la moral d'avui encara predica la fe, la fe cegal

Per això resulta tan fàcil i tan difícil el desbrossament del llenguatge, per exemple: perquè aquesta qüestió, com totes les qüestions ciutadanes generals, al capdevall triomfen per la fe, més que per la justícia i la justesa. És dificil de trobar la veritat, la raó, l'esperit, Déu! És fàcil de creure cualsevol cosa. Totes les grans victòries avui encara depenen de la fe.

Si un home, si una minoria selecta, enlluernadorament selecta, defensa una causa, un ideal, la massa hi posa fè, creu aquell home, aquella minoria, i triomfa l'ideal. Per això avui tot és qüestió d'un home, d'uns homes que fascinin per una perseverància extraordinària, o per qualsevol altra qualitat efectiva als ulls materials de la massa, al·lucinadora per una extenció o intensitat desconcertants fins al punt de causar sensació de misteri, de superhumanitat, de mite. Primitivisme és ignorància i fantasia, facilitat i violència, tenebra i enlluernament. Per això totes les grans causes, tots els grans ideals en ésser intervinguts i defensats per la massa, pel vulgus, només per miracle se salven del plebeisme i de la corrupció. Així els depuradors del català constaten que mentre generalitzen la correcció de *acceptar* contra *aceptar*, *accent* sobre *acentu*, etc, ara que la depuració de la nostra llengua pren ja estat d'opinió, interessa ja massa, veiem com al costat d'aquelles correccions apareixen incorreccions noves com *occeà* per *oceà*. El ciutadà *creu*, perquè creient es creu rellevat de apendre que si ha de corretgir *acentu* per *accent*, també ha de corregir *oceà* per *occeà*. *Creu* que si *aceptar* és un castellanisme, ho és igualment *oceà*. Sempre *creu* el pobre Sr. Esteve Canovas i Duràn.

Malgrat l'existència d'un Diccionari Ortogràfic Català com pocs n'hi ha al món, la gent no s'informa, no aprèn, segueix cegament, inconscientment embrutant el que toca.

Fins avui cap causa, cap ideal no s'ha salvat de la corrupció en fer-se general, en rebre l'adhesió del poble. D'una banda això vol dir que fins avui cap ideal no ha fet el miracle de salvar-se del plebeisme i del ximplisme; cap ideal havem conegut miraculós. D'altra banda el mateix fet vol dir que el secret de la salvació humana rau en l'espiritualització de l'home de cada home.

Darrera un home extraordinari, i d'una minoria selecta, cal un altre home extraordinari, una altra minoria selecta que tornin a aixecar la bandera de la justícia i de la justesa, amb nova vigoria, amb nova saba. I cal això en tots els ordres de la vida.

Llibertadà

Rothschild casa la seva filla. A la fí de l'ápat de noces, un sabi pren la paraula:

—Germans meus i germanes meves, ja que ens trobem en la joia i el plaer, no oblidem els pobres... Us proposa que crideu amb mí: «Visca els pobres!»...

(HISTORIETA POPULAR JUEVA).

LA FINESTRA OBERTA

IDIL·LI JURIDIC-ADMINISTRATIU

Per l'esmotxada xemeneia del vell casal motsenyenc, fluia la fumerola blava del cap vespre. Dins de la casa, al voltant de la llar, el senyor mestre feia una esforçada defensa de la poesia com forma didàctica la més apropiada per fixar els ensenyaments en la ment de l'alumne. Aquesta teoria, que havia ja tingut en l'ensenyament de l'Urbanitat assatjos immortals, el senyor mestre la volia portar, l'havia ja portat, vers altres matèries. Els bordegassos de la plana de Vich es mostraven especialment refractaris en apendre la Gramàtica: la Gramàtica de la «Reial Acadèmia Espanyola»; i ell havia tingut la pensada de posar-la en vers.

—Per exemple, la major part de la gent—dèia—no sap, en escriure, en quin cas s'escau de posar punts suspensius; heu's aquí la meva definició:

«Cuando se deja de hacer
con silencio, amigos mios,
una cosa que convenga
pondrás puntos suspensivos.»

El senyor mestre, groxava el recital en una tonalitat melòdica que donava a cada ratlla una mena d'embranzida i la deixava sospesa sobre el buit, produint efectes d'engúnia en els temperaments cardiacs. El seu sistema només tenia un núvol: Els verbs; no havia trobat la manera de posar en vers les conjugacions.

Aquell cap-vespre varem tenir la sensació de com és possible poetitzar-ho tot en la vida. I ara, l'Ajuntament de Barcelona i un honorable jutge municipal ens han vingut a enternir el record.

En una de les darreres sessions de la Comissió Municipal Permanent, es llegí un ofici del Jutjat Municipal de Sarrià, interessant «que se l'informés CONCRETAMENT de si el Municipi desitjava o no defensar el seu dret en un judici de faltes incoat sobre infracció de les Ordenances Municipals, i en el qual apareixía que l'Ajuntament havia sofert un perjudici de DUES MILESSIMES DE CENTIM, O SI FIAVA EN LA RECTITUD DE L'ADMINISTRACIO DE JUSTICIA.»

Al zel del digne funcionari judicial, l'Ajuntament decidí correspondre d'una manera no menys digna i cavalleresca, acordant no pendre part en dit judici i contestant que «l'Ajuntament confiava en aquella rectitud ADHUC EN ELS CASSOS QUE COMPAREIXIA EN JUDICI A MANTENIR ELS SEUS DRETS.»

Estem en ple idil·li jurídic-administratiu, que arribarà a exemplar en l'exercici de les funcions públiques, si, quan es tracti de dos milions de pessetes així com es tracta de «dues milèsimes de cèntim», persisteix desenrollant-se en un plà tan elevat i sentimental.

Però, així com l'obra poètica del senyor mestre tenia un núvol—les conjugacions—: no representarà també un núvol per aquesta delicadesa de relacions, «la major quantia»?

Airet

LLETRES AL DIRECTOR

De Lleida estant

El Centre de Dependents de C. I I.

Fins ara els dependents constitueixen l'estament que en la nostra ciutat major activitat demostra.

Instalats avui en un casal modern i espaiós, com en una ressurrecció d'homes i idees, el Centre de Dependents ha emprès lluita ferma pel triomf de la justícia; no s'ha acontentat en procurar millores per la classe dels dependents solsament, sinó que amb criteri ample i esperit generós han obert els braços a tots els treballadors instal·lant de moment una oficina de reclamacions socials, i després obrint les portes del Centre per a que hi entrin a aixoplugar-s'hi tots els que necessiten llar en la lluita continua del que és just contra lo injust.

No cal enumerar els aventatges que han conquerit els dependents, ni els assumptes resolts per l'oficina, que són molts i l'espai no ens permet de fer-ho; però dec fer esment, com a fet de trascendència, el ésser respectada la jornada legal amb una gran justesa i equitat, gracies a la vigilància constant de un delegat obrer, pocs trobats amb tant de zel, i l'ajuda comú de tot el Consell directiu.

. . . . . .

El Concell Directiu que serà el 1.r de febrer dona la orientació i la pauta per a fer del Centre el Casal de l'obrer, i aquest fet té trascendència a Lleida perquè sense organització sindical i amb temor de constituirla esperits apocats i dèbils, ara segurament s'omplirán les sales d'un esperit de lluita i germanor, tot a una conquerirem, poc a poquet o a grans gambades, les aspiracions materials aparellades amb les idealistes de cambiar l'estructura de la societat actual per una altra de millor. Segurament que aquesta coloreta donarà forces a tots els treballadors per a protestar de les injustícies i atropells de que són víctimes, i recobrada la gosadia allargarem el front de lluita per a imposar-nos en l'ofensiva contra el capitalisme.

Reconforta molt el pas donat: Fins ara semblava que els treballadors que «vestien bé», estaven renyits amb els que duien la roba suada i escaparrada; els que vivien del sou guanyat amb la ploma, dels que es llagaven les mans amb les eines dels oficis. Tots som uns, tots som esclaus d'un mateix esperit, i amb un mateix esperit hem d'unirnos pel bé de tota la comunitat en general i de nostres classes en particular.

Ja parlarem altres dies d'aquest moviment; ara sols ens resta fer un elogi merescut del Concell cesant, i del seu president en Josep Solé en particular així com de l'entrant, i d'una manera particularíssima també del seu president en Josep Arqué, esperits rectes tots i d'una ampla cultura, que duràn dies de fè a la classe treballadora.—J. F.

Afavorint l'impremta de JUSTICIA SOCIAL ajudeu el nostre setmanari.

Ecos i comentaris

Els periodistes encara

L'atmòsfera que d'un quant temps s'ha fet al vol dels periodistes de la premsa diària és realment irrespirable. Sembla tanmateix que els sentiments de companyerisme i de dignitat professional van desapareixent i que en canvi tenen una vida molt ufana certes vegetacions morboses. L'adulació interessada, el servilisme, la corrupció i el *chantage* mouen moltes plomes.

Afarta'm i digue'm moro!, pensen molts periodistes, i com que hi ha sorderes tan ben pagades, per això hi ha tanta gent que fa el que li dona la gana, perquè té quartos per pagarho tot. I per això hi ha tanta gent atropellada, vexada i que es poltreix de misèria, en la més completa obscuritat.

Hi han molts periodistes que no els preocupa fer llum en aquesta obscuritat, perquè és més profitós fer llum en els recons on se sent el dring de moneda.

Alguna vegada s'ha dit, que els periodistes eren homes que desempenyaven aquest ofici perquè no eren bons per res més. La realitat confirma sovint aquestes paraules,

La cosa més trista, no obstant, és el veure com certs periòdics que volen ésser populars i lliberals són els més sensibles a certes suggestions de la plutocràcia i fan el joc a qualsevol pocavergonya que viu del despotisme i de l'escèndol.

El remei

Com si nosaltres no el sapiguéssim ha hagut de venir «El Debate», que prou feina té a casa seva, a recomanar-nos un remei. Però aquest remei contra la corrupció periodística resultaria a ben segur pitjor que la malaltia.

«El Debate», fidel al seu esperit ultrarreaccionari i antilliberal, proposa una mena d'Estatut per a la premsa, o sigui una nova intervenció del Poder públic en la vida de les publicacions.

«El Debate» té el cinisme de volguer fer venir el remei d'allà on ha vingut precisament el mal moltes vegades.

Això és tant com dir que pagant l'enterro d'una persona, s'adquireix el dret de matar-la.

Tanmateix creiem que fora més sincer «El Debate» demanant la supressió de la premsa que ell mateix considera indesitjable.

Un acord de l'Ajuntament

L'Ajuntament ha pres l'acord de construir un hotel per als viatgers obrers. Les despeses per a la construcció de l'obra pujaran a dos milions de francs or. L'Estat contribuirà amb un milló. En aquest hotel trobaràn allotjament gratuit els obrers de províncies que vinguin a la recerca de treball.

Perque la gent no es faci il·lusions cal advertir que es tracta de l'Ajuntament de Praga, on els obrers actúen en política, i tenen una bona representació en aquell organisme.

Aquest jovent

Fa alguns dies vàrem rebre una lletra d'un bon amic nostre que va fer-nos un efecte deplorable. Aquest amic és un d'aquells homes que sempre va amb el cor a la mà i que diu sempre que fa una gran feina, perque organitza jocs florals, audicions de sardanes i costellades prop de les ermites més o menys estratègiques. En realitat es tracta d'un original i benaventurat folk-lorista, incapaç de trencar cap plat i cap olla, encara que ell, com tota aquesta divertida generació que ara puja, no s'ho cregui així.

Doncs bé, aquest bon minyó d'aire trascendental no és bó per escriure una lletra, segons aquells principis que ell defensa amb interjeccions agudes. No pot escriure una lletra mitjanament correcta i en canvi fa versos. Talment com tota aquesta quitxalla aturdida i conservadora que fa revistes d'art novell, quan encara ha de passar pel xerrampió.

Contra el sufragi universal

«A B C», que és el diari més burgès, xovinista i regressiu que coneixem, sosté ara que no convé restablir el sufragi universal, perquè és un sistema electoral que dona massa representació al poble obrer.

Brindem aquest principi a l'evolucionista doctor Mira, que sosté que els obrers poden fer-se fàcilment els amos de la situació.

«A B A», que temps enrera parlava d'entregar el poder als socialistes—amb les intencions que són de suposar—ara ha canviat aparentment de criteri i proclama amb el més gran cinisme que cal condemnar als obrers a no tenir la representació que justament els correspon dintre la vida pública.

Si aquest criteri dèspota arribés a predominar als obrers només els restaria un camí, digui el que vulgui el nostre company.

Cambó diu

El líder burgès senyor Cambó diu:

«En el fons una revolució no és tan terrible des del punt de vista històric, com la gent creu. Pitjor que la revolució és una caisi d'iniciativa, de capacitat, crisi de la funció de l'Estat. La pitjor cosa que pot passar-li a un país és que es mori lentament.»

El doctor Mira, amb la seva singular teoria evolucionista, és innegable que resulta molt més conservador que el senyor Cambó.

No obstant, creiem que el revolucionarisme del senyor Cambó difícilment pot enganyar a ningú que recordi el que passà a l'Assemblea de Parlamentaris.

L'esquerra catalana és un concepte evolutiu i dinàmic; i ara no pot ésser altra cosa que sociatista.

GABRIEL ALOMAR.

LA PARAULA CRISTIANA

La nova revista catalana té prou volada ideològica i èxit material perquè interessi. En cert aspecte és el nostre antípoda espiritual. Forma en l'extrema dreta de la cultura catalana.

La seva primera paraula, cisellada *Pòrtic*, declara l'aspiració a ésser *paraula cristiana, en mig del cor, cada jorn més divers i eixemorat, de la cultura catalana.* Saludem, doncs, al treballadors rivals en el camp pairal.

Ve a parlar de Religió, sense temença a dividir el poble. Rebutja un suposat silenci per nociu a la Religió. El proposit és ben satisfactori, car l'unió sagrada sols imposa silenci als esperits lliberals. L'acció Catòlica, com filla dels interessos creats, no cessat mai. Molts hem callat, molta joventut s'ha inhibit en les qüestions religioses per tal de no arriscar-se a l'acusació de sectarisme. I pilastres fonamentals de la consciència individual i col·lectiva restaven sense envisatjar-se a la llum del lliure experit. Mentre defugiem el problema, seguia la secular i enorme força dels perjudicis ancestrals planant sense exàmen sobre el nostre poble, el qual ha mostrat superior instint vital rebutjant-los també sense exàmen.

El propòsit de parlar de Religió ha de plaure. El plantejar-se la qüestió és sempre el primer pas per alliberar-se'n o trobar-hi solució raonable.

Si la campanya de *Paraula Cristiana* reix, rependràn el sentit religiós les gentades atapaides i rutinàries que formen remats sense esme i sense fè. Desapareixerien, transformats en un tipus més noble i comprensiu, els pseudes-cristians que àdhuc en les classes dites intel·lectuals ofereixen un esfereidor espectacle d'ignorància religiosa, i el que és més greu, es produeixen en la societat amb una total contradicció a tot el que propaguen les doctrines cristianes.

Si l'esforç novell no consegueix victòria, serà més clara la senyal de que ha passat el temps de les campanes. Si encara les oïm molts, ja les entenen pocs. Les religions, com les demés parets mestres de l'antic edifici social, s'esquerden, i s'enrunen. El mateix Islam, conservador fins al fanatisme, fa la revolució.

Observem que la revista prefereix el títol de cristiana al de Catòlica. Ver és que, a despit de la significació estricta del mot, *cristià* abasta més que *catòlic*. De fet, és més universal. El catolicisme volgué agavellar el Crist, estancar-lo. I el simbol ha escapat sempre ressucitat a la llum lliure per amor d'alguna ànima ardent, com la llegendària de Maria Magdala. Demés, al cristianisme no li cal apurar les conseqüències absurdes com la del dogmatisme catòlic, amb el qual no resta altra sortida que el *credo quia absurdum est*, de S. Agustí.

Això no vol dir que sospitem de l'ortodoxia. El nostre S. Sulpici viurà amb vesta cristiana. Sota la bona ombra de la jerarquia. Altrament sols hi ha les catacumbes. En definitiva, *La paraula cristiana* aspira a una més densa i pregona catolització de Catalunya. Sab l'Evangeli, com l'Alcorà, que la religió per viure ha de parlar la llengua del poble i ser-ne una super estructura més.

Potser el que més ens interessa a nosaltres són els cobejosos esguards llençats per la revista al camp social. Hi van desde la Metafísica i amb vistes al cel.

El procediment no més té una dificultat. Que ja està prou assajat i prou fracassat. Segles i segles les religions han disposat dels pobles a pleret. Els han infundit un somni hipnòptic i els han pogut manejar com cadavres (peride ac cadaver). Cap ideal trobarà matèria més obedient i de bona pasta que el religiós. I els resultats de justícia salten a la vista. Després de lluites, odis, divisions i crims innombrables que xopen l'història dels pobles religiosos, el món es troba amb la llista acrescuda de greges i injustícies socials. Els rics, els violents, els destres en l'engany, han pogut emparar-se d' una poixança més. A despit de les bones i caritatives intencions d'algunes ànimes ardents i sensibles, és un fet indestructible i greu l'aliança de les Esglesies amb la força del diner, amb el capitalisme i els seus servents.

A la classe proletària que potser no sap la lletra, però ja ha après la tonada, la questió religiosa ja només l'hi interessa en les conseqüències que li porta, al topar-hi com obstacle oficial. Pel demés, el poble ignar no ha sigut mai altra cosa que supersticiós i idolàtra i la religió un opi pel poble.

A la classe posseïdora, l'hi interessa més. Primer, com un reducte. Segón, com un bon negoci en les costums. Mantenir l'independència de criteri és un luxe caret. L'intolerància catòlica és activa. L'asfixia del silenci o dels gasos asfixiants de la celació i la calúmnia anònima són armes seràfiques. Demés, les virilitats en decadència poden fer bons casaments, si combreguen ben penedits. Els nostres distingits universitaris ho saben prou.

A posta prescindim de consideracions sobre la veritat de la posició religiosa. Si fos util al progrès social, si donés força a la causa de la justícia, si tan sols fortifiqués els esperits sense llevar-los-hi l'empenta generosa en prò de l'Humanitat, sinó els lligués infrangiblement a la carrossa dels expoliadors, encara fora questió de tancar els ulls,

Precisament, la convicció de que a *La paraula cristiana* hi coincideixen bells esperits, sincers, il·lustrats, ben intencionats, planteja un problema psicològic ben dificil. Com és que amb intel·ligència i virtut es puguin sostenir tants absurds? Còm la veritat no és patent a aquests homes?

Car allí hi ha algún home complert que mereix aquest nom excels. Algún en conec que porta una ànima de més de cent esperits de força.

I que encara no s'ha convençut de que la caritat pot ésser virtut individual, però unicament la justícia, virtut per la col·lectivitat, pot salval a la col·lectivitat.

Mann.

Sobre un recent llibre d'Angel Pestaña.

Com és sabut, el leader sindicalista Angel Pestaña fou enviat durant l'ant 1920 a Rússia per a asistir al Congrès Comunista Internacional portant la representació de la anomenada «Confederación Nacional del Trabajo». Suara en Pestaña acaba de publicar un llibre en el que exposa i comenta les seves impresions sobre la nova Rússia adquirides durant la seva breu estància en aquell país. «Setenta dias en Rusia. Lo que yo vi» és el titol de la publicació que tots hem vist en els quioscs amb la seva prometedora coberta vermella.

La lectura del llibre d'en Pestaña ens ha portat el convenciment de que si bé ja abans de arribar a les terres russes portava un cert «parti pris» contra la revolució, les seves manifestacions són sinceres i en general no exagerades, és a dir, que no hi ha que dubtar de la seva bona fè.

Ara, que la valor documental d'aquest llibre per a judicar el moment present a la revolució russa i el seu esdevenidor és molt reduit. Per una part, inclús per al judici d'estat de Rússia en 1920, l'informació d'en Pestaña no pot ésser molt precisa, doncs, com ell mateix diu, l'ignorància absoluta de l'idioma del país havia casi de privar-li tot verdader contacte amb el poble. Però lo que treu major valua al treball és la data a que és refereix: pot ésser si es vol un treball d'història, no un treball d'actualitat.

La revolució bolxevista rusa ocorregué en novembre de 1917 i per espai de casi dos anys tota l'activitat dels governants de Rússia, tots els recursos de que podien disposar foren esmerçats preferentment i es pot dir exclussivament en la lluita contra els exercits reaccionaris que del sur des de Guinea, comenats pel general Denikin, del E. des de Sibèria pel almirall Kolchak, i al O aprop de Leningrad, pel general Judenic assetjaven, sota l'alta protecció dels govers d' Europa, la nova forma social. El remarcable esforç d'organització que suposa sostenir en certs moments una triple campanya ens pot donar una alta idea de la burocràcia soviètica combatuda per inepte per en Pestaña. Pel demés que en aquells jorns tràgics s'oblidés o no fos possible ocupar-se d'altre cosa que de salvar el país d'una terribla reacció blanca és la cosa més natural. Hi ha que afegir que els homes de la Revolució russa, teoritzadors al mateix temps que homes d'acció van tractar de posar en pràctica immediatament i malgrat les circumstàncies adverses, el marxisme total i això va agreujar tots els problemes encara que no fos més que per la complicadíssima organització burocràtica que suposa el que en un moment donat l'Estat es faci càrrec de mil coses fins ara encomanades a l'acció dels individus. Es evident que l'activitat d'aquests contradictòria i sols guiada per l'interés personal s'esmerça en la seva major part en esforços inútils i perjudicials, però el bolxevisme no disposava del nombre d'homes organitzats necessaris per a substituir aquesta acció per deficient que sigui. En efecte el bolxevisme va haver de prescindir de la totalitat de la burocràcia zarista no sols per la seva ineptitut i corrupció si no per la seva manifesta adhessió al vell règim. I la nova burocràcia comunista ha trigat a organitzar-se.

Però desde l'istiu de 1920 fins ara a Rússia tot ha canviat. En efecte, la «nova política econòmica» no va ser decidida sino a finals de març de 1921 i no va entrar en vigor fins a últims de l'any, el codec de treball ara vigent a Rússia i que va substituir el de 1919 data de 15 de novembre de 1922 i ha sofert modificacions posteriors. Tota la legislació soviètica civil, criminal, etc., ha estat modificada desde 1921. El bloqueix europeu ha desaparegnt. En una paraula les condicions de vida a Rússia han canviat prefundament de l'època en que en Pestaña va sojavar-hi immediatament després del terrible hivern de la fam de 1919-1920.

No és que nosaltres, profundament demòcrates, acceptem sens reserves tot el programa i tota l'acció de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques. Es evident que la dictadura del proletariat entesa en el moment en que el programa marxista ha estat establert arribant a les seves últimes conseqüències no és antidemocràtica per quant éssent tot ciutadà proletari deixa d'ésser un govern de classe, però de moment no és menys evident que en la Rússia actual la democràcia no hi es respectada. L'Angel Pestaña, que es declara en el seu llibre anarquista, per aquest mateix fet ignorem quina forma social desitja i fins creiem que ell mateix i tots els de la seva ideologia ho ignoren. La Rússia soviètica creiem ha d'ésser apoyada de moment per tota persona que estimi la llibertat, malgrat la enorme, la màxima alegria que la seva caiguda produiria als reaccionaris de tot arreu. I si en la seva acció hi ha coses que semblen d'una gran crueltat, aquesta és a vegades més aparent que reial i són més aviat mostra de ferma i assenyada voluntat que vol evitar majors mals. Vegis sinó la solució del problema Imperial a Ekaterinemburg.

Acabarèm dient que la crítica d'en Pestaña té, si més no, aquell valer que al principi remarcavem la seva bona fè i sinceritat tractant de basar-se en fets tangibles tant diferent d'altres crítiques sortides del camp de la dreta i que llegim tots els dies.

Josep de C. Serra i Ràfols.

De París estant

A l'entorn de la política

El Govern que presideix aquest home infadigable que és Mr. Herriot, està passant, des de l'obertura de les Corts, una curva perillosíssima. S'han salvat, gairebé per miracle, situacions ben difícils, més que amb altres armes, gràcies al prestigi personal i a la paraula sincera i convincent del Prèmier francès.

S'ha esvaït completament la temensa d'una revolta comunista, temensa que les dretes inflaren, prenent peu de la demostració feta amb ocasió del traslat de Jaurès al Panteó, amb el fi de portar l'aigua cap al seu molí. Nosaltres, que varem constatar que la demostració de forces comunistes havia reixit, no podiem menys de duptar de la seva acometivitat, donada la mena de gent que integrava les fileres compactes i inacabables que aprofitaren la glorificació de Jaurés per presentar-se al poble parisenc. Eren molts, però hi abundaven els qui tenien cara de satisfets. Aquells que—em digué Pataud,—el que fou temps enrera nomenat rei del llum—*tenen un menjador.* I és molt difícil que els qui, a força de sacrificis, han arribat a instalar-se i comprar un menjador—desig gairebé suprem dels matrimonis parisiencs, tinguin suficient abnegació per a prescindir de comoditats i exposar la pell per un ideal. Es allò tan català de: Un hom té botigal...

Els qui apreten de debò són els reaccionaris, que, encara que són pocs, compten amb bosses inexauribles, i amb la complacència o amb l'ajut dels republicans despitats i dels comunistes, sempre amatents a fer obra d'obstrucció.

Però el veritable perill per a la vida del Ministeri, no està ni a la extrema dreta ni a l'esquerra extrema, sinó en la especial composició de la Majoria parlamentària, i a la manca de disciplina d'una part dels seus components. Prou que es veu, encara que un no sigui darrera la cortina, que Herriot es troba sovint obligat a treure el Sant Cristo Gros, per reduir als rebecs. Solament la temença de que el president es cansi i prengui una decissió extrema, aconsegueix fer tornar a la cleda als que senten massa sovint dessitjos d'independència.

Ara s'ha aprofitat, per a moure soroll i crear obstacles al Govern, la discussió de la supresió de lo Embaixada al Vaticà. Aqueixa supressió és un corolari obligat de la separació entre l'Esglèsia i l'Estat, votada anys enrera. Fruit d'aquella onada cap a la dreta, esdevingué a l'acabament de la Gran Guerra, fou el restabliment de l'Embaixada; i els catòlics que ja es veien altre cop amos de França, seguint la política de Poincaré i Millerand, han posat el crit al cel en tractar-se aquesta qüestió, com si en realitat se anés a privar-los de les creències llurs. A la «Chambre», s'ha discutit ben llargament, culminant el debat amb els discursos contradictoris de Briand i Herriot. Briand defensà amb un discurs magnific, però curullat de sofismes, el manteniment de l'Embaixada, sostenint la tessi de que els governants no han de tenir escrúpols en deixar de donar cumpliment a ço que han promès des de l'oposició. Es inútil dir amb quina fruició va rebre la dreta l'ajut que li aportava el brillant orador de l'Esquerra. El discurs de Briand insincer, fou jutjat arreu com un *ballon d'essaí* per preparar l'adveniment d'una barreja extranya i estèril; un govern de centre. Es creia, per molts, que fins el Govern hi estava d'acord; però la resposta que, al dia següent, donà Herriot, esvaí tota sospita. El Quefe del Govern parlà molt clar, aconseguint fer reaccionar a la majoria, esmaperduda després de la intervenció de Briand. Finalment la supresió de l'Ambaixada ha estat votada, amb el desplaçament d'una vintena de vots cap a la dreta. Els catòlics, contra l'acció del seus diputats, han fet gran campanya a les esglésies, i fins al carrer, no escatimant els grans cartells, rublerts d'injuries i de menaces.

Ara cal pujar el difícil graó del Jurat, on el Govern no logra formar una majoria. Es gairebé segur que allí la supressió serà rebutjada, creant-se un altre conflicte com el de l'amnistía i la reposició dels carrilaires, darrerament resolts amb greu dany per al manteniment del bloc d'esquerres. Aquest bloc està en perill de disgregar-se per que els Agrialistes comencen a sentir impaciència i demanar el cumpliment de les promeses fetes en la carta que va servir de base d'acord d'apoiar a l'actual Govern. En distintes Comarques, s'han reunit els socialistes, prenent acords d'apremi, i no fa molts dies s'en va anar d'un jaç de grill que no es provoca una crisi, ja que la minoria Socialista havia pres l'acord de votar contra una declaració d'Herriot referent a continuar la ocupació de Colònia.

Fins ara, amb una política de estira i arronça, s'ha anat tirant gràcies, especialment a l'esforç personal d'Herriot. Però, cada dia es va fent més difícil seguir aital política.

Rafael Ramis

Si hom es diu lliberal, i per justificar-ho, obra lliberalment però sense posar-hi el cor, es trobarà en una posició tan mesquina que la seva vida no podrà cumplir res d'excelent. Inútil haurà sigut la seva naixensa, i inútil la seva mort.

Del TRIPITAKA XINESC

La correspondència d'administració de JUSTICIA SOCIAL, (girs, reclamacions, canvis d'adreça), per que no sufreixi cap retard, preguem es dirigeixi a Marçal Badia, carrer Llovera, 13, Reus.

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL
dissabte 21 de febrer 1925—

Aquest diantre de sabatots!

de H.—G. WELLS

(Continuació)

Bè; ara haureu d'emmenar cap aquí aquest cuiro, i per a això fer us caldria traslladar-lo amb tren i amb vaixell, i un altre cop us trobareu amb gent sense desig ni voluntat d'ajudar-vos en el vostre projecte, barrant-vos el pas, resolts a treure de vosaltres fins el darrer cèntim. Veureu que el carril és una propietat privada, d'un o diversos propietaris, i cap d'ells es veurà satisfet d'un simple salari com a paga dels seus serveis. Tots voldràn treure de vosaltres tot el que puguin. Si feu enquestes sobre la qüestió, us trobareu provablement que els veritables propietaris del ferrocarril i del vaixell són companyies d'accionistes, i que el profit de tot això va a omplenar les butxaques de velles dames de Torquay, dels pròdics de París, dels elegants ben calçats dels clubs de Londres, de totes les menes de persones distingides...

Bé, al cap d'avall teniu el cuiro a Anglaterra; ara l'heu de convertir en calçats. El dueu a un centre de població, inviteu els obrers a anar-hi, instal·leu tallers i màquines en un terreny inocupat, i us llenceu, en una mena de fúria de generosa indústria, a fer sabates... Ja hi sóu? Veu's-aquí un propietari que vé, reclama el terreny com la seva propietat, us demana pel lloguer una suma enorme. descobriu que els obrers tampoc poden tenir llar si no paguen un lloguer—cada bocí de país és la propietat d'algú, i hom no pot pas cloure els ulls una sola hora sense el consentiment de qualque propietari. I els nodridriments que mengen els vostres treballadors, els vestits que duen, tot ha pagat tribut i benefici als propietaris de terres, de vehicles, de cases, un tribut grandiós, que ultrapassa el salari que guanyen.

Podrieu seguir així. Però comenceu a veure una part almenys dels motius pels quals no tothom té bones i confortables sabates. Hi ha prou cuiro i prou treball i prou intel·ligència per a organitzar la tasca, i una pila d'altres bones coses. Però aquesta institució de la propietat privada de la terra i dels productes naturals, l'obstacle de les reclamacions que us priven d'emprar el sòl, o de transportar el material, que us cal comprar a preus exorbitants, és el què us barra el camí. Tots aquests propietaris s'arrapen talment paràssits a la vostra empresa a cada nova etapa; i quan tindreu el calçat llest i a punt de venda, a Anglaterra, us adonareu que costen a prop de cinc lliures esterlines el parell, un preu més elevat dels mitjans de la gran majoria de la gent. I no em trobeu pas, tal vegada, d'una imaginació massa extravagant si us confesso que, mentre penso en tot això, i miro pel carrer les sabates de les pobres gents i les veig rompudes i deformades i tan lletges, també veig una quantitat de petits propietaris agitar-se com sangoneres damunt llurs pobres peus ferits i lassos, prenent molt i no donant res,—car això és la sola veritable causa de totes aquestes misèries.

I, tot això és una cosa necessària i inevitable? Aquesta és la nostra qüestió. No hi altre mitjà d'arranjar les coses que deixant a aquests propietaris exigir el que reclamen, privant el confort, la noblesa, la felicitat d'un poble? Car, naturalment, no són pas les sabates soles que són insuficients i dolentes. Són les exigències i els beneficis del propietari del sòl i del propietari d'immobles que fan les coses lletjes, sòrdides i cares, que fan les rutes i ferrocarrils plens d'obstacles i incòmodes, que fan que les escoles s'enrunin, els vestits i els aliments pèssims; les sabates tan sols són un exemple d'un mal universal.

I bé, hi ha molta gent que diuen que hi han millors coses a fer, i que el món podria ésser infinitament superior en tots els aspectes, més feliç i més just del que hom ha imaginat, només refusant l'existència de la propietat privada per totes aquestes coses universalment necessaries. Diuen que és possible que el sòl sigui posat en valor i produïdes les comuns i necessàries com el cuiro i de les sabates, i atesos una sèrie infinita d'altres serveis d'utilitat general, no pel profit dels individus, sinó pel bé de tothom. Proposeu que l'Estat prengui el sòl, els carrils, els vaixells i una pila d'altres empreses a llurs propietaris. Aquesta idea vol arrencar el corc del profit per la veritable rel del mal. Els que això volen són els socialistes, i són els únics que mantenen una esperança d'arribar a un canvi del mal estat de coses actual en el qual aquesta dolorosa angoixa de les sabates no és res més que un símbol típic.

J. Roure i Torrent, *trad.*

—(*Seguirà*)—

La empenta, el moviment i la propagació de les idees han vingut sempre dels pobles petits.

PI i MARGALL.

ÓRGAN DE LA «UNIÓ DE RABASAIRES DE CATALUNYA»
Es publica cada dissabte. 15 Cts.
Redacció i Administració: Carders, 12, 1.r
BARCELONA

Company: Si sentiu les inquietuds que dignifiquen la condició humana dels oprimits, propagueu JUSTICIA SOCIAL periòdic socialista català.

"ACCIÓ COOPERATISTA"
Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya
Articles doctrinals sobre cooperacio: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya: Problemes socials relacionats amb la cooperació.
APAREIX CADA QUINZENA
Suscripció anyal: 4 ptes.
Redacció i Administració: Aurora, 11 bis. - Ciutat

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura militar

Unió Gràfica
Societat Cooperativa de Producció
Aquesta institució, genuinament obrera, és un experiment viu d'emancipació social i econòmica. Té dret, doncs, a la solidaritat de les entitats similars i a l'ajut de tots els homes progressius.
Treballs d'impremta de tota mena
Enrio Granados, 33, interior
BARCELONA

En totes èpoques i en tot lloc, el pensament de les ànimes meditdores ha sigut mutiu d'escandol.

ANATOLE FRANCE

J. M. PROUS i VILA
LA LLUNA DINS EL LLAC
(CANÇONS I POEMES)
Per comandes a la llibreria Bibliotheka, Llovera, 13. — Reus.
S'ha posat ja a la venda en les llibreries de Barcelona

L'emancipació dels obrers de Catalunya ha d'ésser obra dels mateixos obrers d'aqui.

Treballador!

Sigues digne de la teva condició humana!

Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.

Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

L'Assemblea de la Federació de Cooperatives de Catalunya.

Els dies 1 i 2 del corrent mes de febrer tingué lloc l'anunciada Assemblea de la Federació de Cooperatives de Catalunya. Nombroses entitats hi estigueren representades i és prengueren acords d'innegable importància.

Fou convingut transformar en setmanari «Acció Cooperatista», l'organ fins avui quincenal de la Federació; se nomenà per a director al company Joan Coloma, qual nomenament creiem un veritable encert, tota vegada que l'indicat company reuneix multiples condicions que permeten esperar d'ell una tasca altament profitosa.

S'examinaren diferents treballs i estudis encaminats a crear indústries sota el control de la cooperació de consum i foren difinitivament aprovats els relatius a l'establiment de la imprenta. Confiem, doncs, que aquest organisme no trigarà gaire temps a funcionar i que assolirà, ben aviat, una estabilitat tant important com la que ha conseguit darrerament l'«Unió de Cooperatives per a la fabricació de pastes per a sopa.»

Es convingué en donar un major impuls als treballs encaminats a la creació d'una fàbrica de farines i després de encertades explicacions del ponent, el president de la Federació, company Ventosa i Roig, foren aprovades les normes generals per a la creació d'una «Caixa Mutua d'Assegurances contra Incendis» — A proposta dels companys representants de la «Unió de Cooperatives per a la fabricació de pastes per a sopa», i de la Cooperativa de Consum del Centre de Dependents l'Assemblea faculta al Comitè directiu de la Federació, per a que nomeni una ponència amb l'encàrrec de portar a cap els estudis necessaris per a la creació d'una Banca de Cooperatives de Catalunya.

Per ultim fou aprovada, per absoluta unanimitat, una proposició en la que es demanava que l'Assemblea es dirigis als poders públics i sol·licités el restabliment de la normalitat constitucional i la concessió de una amplia amnistia per a tots els condemnats i perseguits per delictes polítics i socials.

* * *

Les nostres impresions sobre aquesta Assemblea, considerada com un reflexe del moment actual del nostre moviment cooperatiu, són, en general, ben satisfactòries—Tot i reconeixent les imperfeccions que emmalalteixen aquest moviment (en primer terme la feblesa del seu esperit federatiu); tot i reconeixent la seva poca importància si el comparem amb els que es desenrotllen en altres nacions europees, ens atrevim, no obstant, a afirmar, que les cooperatives obreres de Consum de Catalunya han sigut un dels pocs aspectes de l'organització obrera del nostre pais que s'ha salvat del desastre que aquesta organització ha experimentat.

En efecte; des del punt de vista sindical el moviment obrer de Catalunya roman, avui, en la mes complerta impotència. Ben pocs són els sindicats que s'hagin salvat d'aquest naufragi; dintre dels grans rams podriem unicament esmentar la Federació de Dependents de Catalunya, dirigida per homes de la democràcia socialista.

Des del punt de vista polític el moviment obrer del nostre pais no va arribar a estructurarse seriament fins que es constituí l'Unió Socialista de Catalunya, pocs mesos abans que la curva representativa del desastre assolís el seu punt més alt.

Siguem, de totes maneres optimistes, i vulguem considerar els temps nous que s'acosten i la gent nova que es llença a la lluita. Les cruentes i amargues lliçons de la experiència bé deuràn servir per a alguna cosa! Tots venim obligats a col·laborar en aquesta tasca que és, al mateix temps, de reconstrucció i de rectificació — però d'una manera principal hi ve obligada la organització de les cooperativas obreres de consum de Catalunya. Si és una de les poques forces del nostre moviment obrer que s'ha salvat del naufragi a ella li pertoca també no regatejar l'aportació de les energies necessàries per a reconstruir la nau.

L'aprovació, per unanimitat, en l'Assemblea passada, de la última proposició que fou presentada palesa ben eloqeüntment, que la esmentada organització no deixarà de cumplir el seu deure.

R. R. i C.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Molt interessant

L'administració de JUSTICIA SOCIAL, comprenent les dificultats que troben alguns dels nostres abonats per a renovar llurs suscripcions, ha acordat girar lletres de canvi per l'import d'una anyada, 8 pessetes:

A tots els que deguin més d'un semestre.

A tots els que, subscrits per anyades, no han renovat encara la seva subscripció.

Exceptuarem d'aquesta mesura als abonats d'alguns pobles de les comarques gironines els rebuts dels quals cuidarà de passar a domicili un company de Girona.

Als abonats residents a l'estranger, no essent factible incloure'ls en els lliuraments, els preguem es posin al corrent amb tota urgència.

D'aquesta manera, a la vegada que facilitarem als nostres abonats el poder satisfer puntualment les seves suscripcions, aconseguirem, àdhuc a costa de majors despeses, tindre al corrent l'administració, única forma de poder cumplir els nostres compromisos i portar endavant la publicació del nostre volgut setmanari, car *el retard en els pagaments posa en perill la seva vida en els moments que aquesta està perfectament assegurada.*

No dubtem pas que els nostres lliuraments seràn ben acollits per tots els amics de JUSTICIA SOCIAL.

Cal advertir, per últim, a tots els suscriptors i paqueters de fòra de Barcelona, facin les seves remeses directament a l'administració de Reus, carrer Llovera, 13.

Noves i documents

RUSSIA.—**La instrucció pública.**

Segons el butlletí *Internationale Presskorrespondenz* el pressupost de instrucció pública per a 1924-25 s'ha fixat en 114.488.000 rubles, ço que significa un augment del 41.6 per cent sobre el de l'exercici anterior. D'aquesta suma, 7.400.00 rubles es destinen al presupost federal d'ensenyament públic; 70.346.000 (65.6 per cent) a la R. S. I. S. R. (Russia Central); 17.215.000 (16 per cent) a Ukraina; 2.169.000 (2.2 per cent) a la Russia blanca; 11.327.000 (10.6 per cent) a la Federació del Càucas; 1'699.000 (1.6 per cent) als Turkèmens i 4.332.000 (4 per cent) als Usbeks.

En els pressupostos de les repúbliques federades, l'ensenyament públic ocupa un lloc decissiu: 34.5 per cent del total despeses a la R. S. F. S. R.; 31.5 per cent a Ukraina; 27.4 per cent al Càucas. El terme mig, és de 34.3 per cent.

L'augment pressupostat de despeses és per a millorar la situació del professorat i la dels estudiants. El crèdit de 7.400.000 rubles posat a disposició del govern central de l'Unió es destinarà a la renovació dels cossos professionals i millorament de les beques d'alumnes.

La familia i el matrimoni.

El Comissariat de justicia ha presentat als orgues legislatius un projecte de códex, referent al matrimoni, la familia i la tutela. S'autoritza el matrimoni des dels 18 anys als homes i 16 a les dones, prohibint-lo als alienats, febles d'esperit o prop-conzanguinis. Quan un dels consorts és estranger, cada un conservarà la nacionalitat respectiva. A qualsevol moment, però, podrà l'estranger obtenir sense dificultat la nacionalitat soviètica. El marit o muller indigent o incapacitat per al treball te el dret de exigir a l'altre apoi material. Aquest dret subssisteix fins després del divorci legal en tant les condicions reals dels esposos no s'hagin modificat. La propietat entre esposos és comú. Els esposos portaràn un nom comú si així ho declaren a l'acte del casament, del contrari cada un conservarà el nom respectiu. La dona soltera embraçada te'l dret de declarar la paternitat de l'infant. Aquesta declaració serà comunicada al pare el qual podrà en el terme de 15 dies oposar declaració contraria. Els tribunals poden, després d'una enquesta, imposar a mes de una persona l'obligació de mantenir l'infant.—La tutela dels menors s'encamina no mes a benefici d'aquests. Fins a la majoría d'edat els infants seràn considerats sense religió sigui la que es vulgui la voluntat dels pares. Els pares son responsables del manteniment dels menors i els fills adultes son responsables del manteniment dels pares vells o impedits llevat que cobrin pensió de l'Estat. Quan els pares estiguin impossibilitats de subvenir al manteniment dels menors, els germans i germanes que contin amb mitjans tindràn l'obligació de fer-ho. L'adopció no és permesa només que en interès de l'infant. Si aquest ha cumplert els 10 anys ha de donar el seu consentiment.

ALEMANYA.—**Els contractes de treball.**

El *Reichsarbeitablatt* alemany publica en el número 20-30 els resultats de l'estadística relativa als contractes de treball de 1923. Per raons econòmiques no ha sigut possible verificar aquesta estadística com les anteriors per ço que les xifres de l'any 1923 no poden comparar-se amb les d'anys precedents.

En 1.er de gener de 1923 estaven en vigencia 13.802 contractes dels conclosos en 1922, abarcant 887.310 empreses amb 24.054.098 treballadors, 4.107.219 dels quals eren dones. Dels contractes tancats en 1922 n'hi havia encara en vigor en primer de gener de 1924, 9417 relatius a 584.806 empreses amb un total de 19.992,940 treballadors.

En el curs de 1923 foren fets o renovats amb qualques modificacions 2'028 contractes referents a 562,235 empreses amb 7.381.681 treballadors, dels quals, 1.920.870 eren dones. Entre aquests contractes n'hi havia 201 de plaç curt que afectaven 72.402 empreses i 778.956 treballadors (269,108 dones) els quals finiren en el curs de 1923.

En primer de gener de 1924 existien en total 11.244 contractes relacionats amb 1.074.628 empreses i 32.595.635 treballadors, 4.512.538 dels quals eren dones. El resum de l'any 1924 indicarà segurament un retrocés car han fracassat les negociacions per a la renovació de un gran nombre de contractes rurals per raó de que els patrons exigien l'abolició de la jornada de vuit hores. De mes, entre la classe patronal, torna a creixer el nombre dels adversaris del contracte del treball donant per resultat que molts contractes no es renoven quan expiren i altres no s'arriben a ajustar per manifesta mala voluntat dels elements patronals.

Les victimes del treball.

A un pou de la mina «Stein», al de Dortmund, una explosió de grisú va causar la mort a 129 minaires i ferides greus als 8 restants que es trobaven al fons de la mina.

Aquesta horrible desgràcia en saber se a Berlin va motivar la suspensió de la sessió del Reichstag però abans, el president Loebe va fer un sentit parlament reivindicant el dret a la vida dels treballadors i advocant per a que es prenguin les més rigurosos mesures per a salvar-la i fent resaltar la justicia de millorar les condicions de treball i retribució dels minaires que son els que afronten perills majors. Ja que no podem ressucitar els companys morts, pensem amb els vius i siguem exigents a favor de llurs vides amenaçades!

NORUEGA.—**El premi de la pau.**

L'orgue del Partit Socialista norueg *Den nye Socialdemokrat* s'ocupa en la seva edició del 16 de desembre de que tampoc en l'any 1924 hagi sigut adjudicat el premi Nobel per a la pau, i entre altres coses, diu:

«A la Federació Sindical Internacional no se l'ha considerada tampoc mereixedora del premi, malgrat que aquesta organització amb els seus 20 milions de afiliats ha realitzat un treball positiu a favor de la pau mundial, qual treball és mereixedor del més gran premi. La T. S. I. ha establert, per exemple, una Comissió permanent dotada d'amplis poders per impedir la guerra en el futur. Ningú pot dir encara si aquesta Comissió és capaç de portar a bon terme el treball al qual se la destina, però poques organitzacions internacionals i cap de nacional han desenrotllat una semblant activitat a favor de la pau universal, i poques han fet tan com ella per a fer arrelar en els pobles el desig de pau. No fora del cas recordar al Comitè Nobel el testament del magnànim filàntrop?»

FRANÇA.—**Agitació catòlica.**

Amb motiu de la supressió de l'Ambaixada de França prop del Vaticà, la Federació Nacional Catòliça el cap visible de la qual és el General Castelnau, ha volgut agitar la població francesa per tal de conseguir una manifestació de protesta contra l'aplicació de les lleis de laicització constitucionalment aprovades i en vigor. Fins ara no s'ha conseguit altra cosa que irritar el poble i produir seriosos escàndols i aldarulls com els del dia 9 a Marsella a on en la topada entre manifestants catòlics i contramanifestants varen resultar 50 ferits, dos dels quals moriren el dia següent. El dia 11 hi hagué també topades a Avinyó però no resultaren víctimes. Els contramanifestants aleguen haver sigut provocats pels catòlics, però, encara que això sigui cert, calia demostrar major civisme i tolerància que la que s'ha palesat en els cassos de Marsella i Avinyó per part dels elements anticlericals del migdia de França. Ho sentim per ells i per la bona causa que defensen.

El Congrès Socialista.

La vella ciutat de Grenoble, que te l'honor de tenir un Ajuntament model amb majoria socialista, batlle socialista i tres diputats socialistes dels cinc que representen la circunscripció i de mes, encara, un senador socialista, ha sigut la sede de l'important Congrès del Partit Socialista francès (Secció Francesa de l'Internacional Obrera) que s'ha celebrat durant els dies del 8 al 12 del mes actual. La vella ciutat s'ha endomassat i habillat amb els bonics de les grans festes i una forta alenàda de joventut ha fet estremir les vetustes parets de la ciutat de l'Isère.

Gaul Faure va presidir la sessió inaugural a la qual eren presents més de 300 delegats de tots els indrets de França. La sessió dedicada a l'Internacional fou interessantíssima, fent us de la paraula els companys Gaston Lexy, gerent del Banc de Cooperatives de França, Tom Shaw de Gran Bretanya, Helferding d'Alemanya, Tscretelli de Georgia, Rosenfeld del Partit obrer de Russia i Stalenshy del Partit Socialista revolucionari rus, Winter de Txecoslovaquia, Buszler d'Hongria, Hieronymko de Polonia, el Dr, Szende pels socialistes hongaresos emigrats, i Wanters del Partit Socialista belga. Besteiro, parlant de la situació d'Espanya, va despertar intensa emoció i simpatia.

Per unanimitat va ésser aprovada la moció dels camarades Brache, Blum i Renaneel de persistir prestant l'apoi parlamentari al Govern radical de Herriot, decidint també el Congrès per aclaparadora majoria que el grop parlamentari apareix unit i com pacte en totes les votacions per tal de no donar a les dretes cap ocasió de derrotar el Govern. També per gran majoría va declarar-se el Congrès a favor de l'escrutsní anomenat uninominal per districte.

Una vegada més s'ha demostrat la força i disciplina remarcables del Partit Socialista francès i la seva clara visió de la política nacional i internacional. Mercès a la seva acertada actitut, França ocupa novament el seu lloc tradicional a la vanguardia del progrès i de la llibertat.

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure:
Com a home, has d'ésser socialista.
Com a obrer, deus sindicarte.

Per a ajudar a JUSTICIA SOCIAL

35.ª llista de quantitats rebudes

Granadella. J. Ll. 2'50 ptes. —*Calella.* J. B. 2'50 ptes. —*Pineda.* M. S. 5 ptes.—*Ciutat.* J. T. 2 ptes.—*Ciutat.* M. C. 3 ptes. Total . . . 21'—

SETMANARI SOCIALISTA
Justicia Social
2.ª època
CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS
REDACCIÓ:
Carrer de Guardia, 14, pral. - BARCELONA
ADMINISTRACIÓ:
Marcial Badia, Llovera, 13. - REUS
REDACTORS i COL·LABORADORS:
Gabriel Alomar - Serra i Moret Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Aguadé Miró - Cristòfor de Domènec - J. Carner Ribalta - J. Llorens i Artigas Dr. Emili Mira - Vicens Vilarassau Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - "Apa„ - Rossend Llates Dr. Muntanyà - Francesc Viladomat - Sara Llorens - Manuel Galés "Galdric„ - Marius Vidal - Ferrán Cuito - B. Farré - Josep Ricart i Sala - Manuel Escorza - Dr. J. Estadella Arnó - J. Recasens i Mercadé - Rafael Campalans - Francesc Gandia - Dr. Josep Amorós Emili Saleta - "Shum„ - F. Cañadas - Josep M.ª de Sucre - J. Roure i Torrent - Manuel Alcàntara i Gusart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roc Guinart - Puig Pujades - Joan Fronjosà - Balagué Baró - R. Ràfols Camí - Jaume Cardús - J. Duràn i Guardia - Joan Forment.
REDACTORS-CORRESPONSALS
Albert Schneeberger - Rafael Ramis, *França*
Joan Comorera.—*Argentina*
Carlota Goteres.—*Xile*
René Lyr.—*Bèlgica*
Roberto Marvasi.—*Itàlia*
Dr. Andrés Ovejero.—*Madrid*
PREUS D'ABONAMENT:
Catalunya i Provincies:
Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes. Un any, 8 ptes.
Estranger:
Mig any, 5'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.
JUSTICIA SOCIAL *és l'únic periódic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.*
SUSCRIVIU-VOS-HI
personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

Correspondència administrativa

Torredembarra. —M. M.— Rebudes 8 ptes. suscripció Octubre 1925.

Vilarrodona. — S. F. M. — Idem 20 ptes. 10'50 suscripció desembre 1925 i 9'50 pel que indica.

Falset. —E. G.—Idem 10'40 pts. paquets fins al n.º 68.

Felanitx. — P. O.—Idem 10 ptes. 8 suscripció octubre 1925. I les 2 ptes. restants?

Granadella. — J. Ll. — Idem 2'50 ptes. donatiu. Tramesos números que interesa.

Prat de Llobregat. — T. M. — Idem 6'65 ptes. que abono en compte per estar ja en circulació L/ saldo Febrer.

Igualada. — J. Rius. — Vol dir-me si J. Freixas, Rbla Sant Pere Martir és el mateix Josep Freixas de Montbuy?

Vilanova i Geltrú. — J. Fuentes — Rebuda la seva lletra. Tramès números que interesa. Contesto per correu.

Imp. BIBLIOTHEKA - Reus.